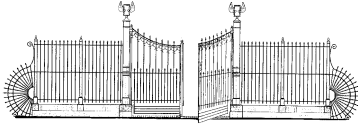

Jaargang 20 nr. 40 najaar 2019

Stichting Oude Begraafplaats Gouda

Openingstijden Oude Begraafplaats

Adres: Prins Hendrikstraat 3, 2802 JA Gouda

Website: www.oudebegraafplaatsgouda.nl

maandag t/m zaterdag: 10.00 - 16.00 uur

zondag: 12.00 - 16.00 uur

Het bestuur van de Stichting Oude Begraafplaats Gouda

Peter Overkamp (voorzitter)

Piet Streng (secretaris)

William Bik (penningmeester)

Koos Massar (informatie graven)

Bieneke van Wely (educatieve activiteiten)

Assistentie:

Severt van der Stad (restaurantzaken)

Nico Koning (technische zaken)

Marianka Peters (Nieuwsbrief)

Van de voorzitter

Dames en heren,

Hierbij ontvangt u de najaarsuitgave van de Nieuwsbrief van de Stichting Oude Begraafplaats te Gouda.

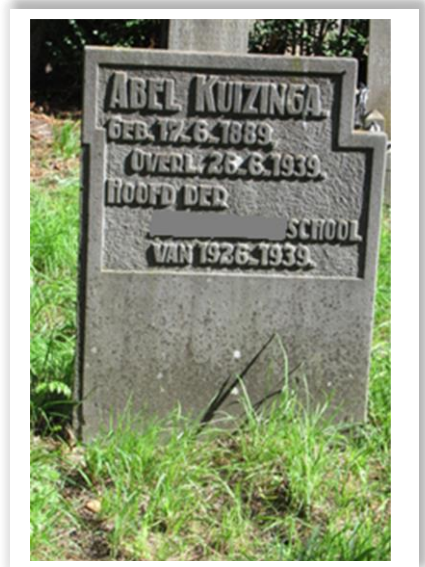
Dit jaar is er veel gebeurd, waarbij de begraafplaats steeds meer in de belangstelling komt te staan en bekendheid krijgt. Toch is dat niet genoeg.

Als je rond kijkt zie je dat er nog veel handen nodig zijn om onderbegroeiende graven weer zichtbaar te krijgen.

Wij hoopten dat schoolklassen belangstelling zouden hebben om één of meer graven te adopteren en een paar uur de handen uit de mouwen te steken. Wij kunnen hen dan tegelijkertijd ook meer over de geschiedenis van Gouda vertellen.

Heel teleurstellend was dat de directie van een school in Gouda, waarvan een oud-directeur en een docent bij ons liggen begraven, geen enkele belangstelling hier voor toont. Zij liggen nu weggestopt onder de groene zoden en onkruid. Met een klas of paar leerlingen is dit graf in een paar uur weer netjes te krijgen. Wij vinden dit een gemiste kans om de schooljeugd respect bij te brengen voor het verleden.

Een begraafplaats is niet eng of griezelig. Het hoort bij het leven.

Wij zijn blij dat ons bestuur weer voltallig is met een nieuwe secretaris. Toch zouden we ons bestuur graag willen uitbreiden met een of twee (jonge) leden die geen vaste functie krijgen maar gewoon met ons mee werken door zo nu en dan op de begraafplaats aanwezig te zijn en wel eens een hand uit de mouwen te steken.

Van de Secretaris

Een tijdje terug begreep ik dat de Stichting Oude Begraafplaats op zoek was naar een secretaris. Aangezien ik sinds kort met pensioen ben heb ik wat tijd over. En als ik een steentje kan bijdragen aan het mooie werk dat de stichting doet wil ik de taak van secretaris voorlopig wel op me nemen.

Ik ben Piet Streng. Ik ben geboren in 1953 en heb ruim 38 jaar bij de gemeente Gouda gewerkt en ruim 12 jaar bij Cyclus. Ik was evenementencoördinator maar vooral contactpersoon voor burgers, organisaties en instanties namens de gemeente en Cyclus. Ik was in die functie ook contactpersoon voor Koos Massar en het bestuur van de Oude Begraafplaats. Bij hen ben ik dus al bekend maar ik wil me voor overige betrokkenen kort voorstellen. Ik ben in 1979 getrouwd en samen hebben wij 3 zoons. Inmiddels hebben we ook 3 kleindochters waar ik erg trots op ben.

In mijn vrije tijd ben ik al veel jaren betrokken bij de werkgroep Logistiek en Veiligheid van Gouda bij Kaarslicht. Verder ben ik secretaris bij de Stichting 4 en 5 mei Gouda. Binnen die taak ben ik ook verantwoordelijk voor de bloemenkransleggingen en de 3 Stille Tochten. Daarnaast ben ik sinds 2011 Consul voor de Oorlogs Graven Stichting OGS namens de gemeente Gouda. Al ruim 30 jaar heb ik diverse (bestuurs) functies verricht bij de voetbalvereniging ONA. Bij verkiezingen ben ik al bijna 20 jaar stembureau lid. Mijn vrije tijd is dus aardig bezet maar ik wil me desondanks graag inzetten voor de Stichting Oude Begraafplaats en de vrijwilligers ondersteunen.

Piet Streng

Piet Streng heeft heel snel zijn opvolger, Maartje van der Veen, Accountmanager Bewonersinitiatieven van de Gemeente Gouda in kennis gebracht van onze begraafplaats, wat een gemeentelijk monument is. Wij hebben haar ingewijd, rond geleid en verteld over de geschiedenis. Groot was onze verrassing toen Mevrouw van der Veen namens de Gemeente Gouda ons een bladblazer aanbood, die voor het onderhoud gebruikt kan worden.

Koos Massar neemt de bladblazer in ontvangst.

**Wij hebben de wereld niet geërfd van onze voorouders,
maar te leen gekregen van onze kinderen.
Prins Claus**

Open monumentendag

Zaterdag 7 september was weer de open monumentendag.

Waarschijnlijk, omdat de aula weer geopend was hadden we een grote toeloop op de begraafplaats. We schatten dat er ruim 150 bezoekers geweest zijn. Nieuwsgierig hoe de aula er van binnen uitzag. Ruim 50 jaar was dit gebouw niet te bezoeken geweest.

Voor sommige ouderen was dit een herbeleving. Met onze (oud)bestuursleden werden verhalen uitgewisseld. Voor anderen was het een verrassing.

Graven en grafstenen uit het verleden – waarvan het bestaan een diepe, weggezakte herinnering was - werden door familieleden tot hun verbazing herontdekt.

Aandacht werd besteed aan een veertigtal graven van vrijmetselaars. Zij waren herkenbaar aan een witte roos die door de loge van vrijmetselaars was geplaatst.

Zolder aula

Inmiddels is bekend geworden dat Croda de aula gehuurd heeft. Het gebouw zal grondig aangepakt worden, waarbij aangeboden is dat de stichting oude Begraafplaats een ruimte op de begane grond mag gebruiken. De zolder wordt geluidsgeïsoleerd gemaakt, waar muziekgezelschappen kunnen oefenen.

ONTDEKKING: Steen van een geruimd graf

Jaren geleden heeft de toenmalige bewoner, de heer Heikoop, bij één van zijn schuren laten zien waar een paar omgekeerde grafstenen als pad lagen.

Nadat de aula in 2018 leeg kwam, ben ik (Koos) gaan kijken of die grafstenen er nog lagen. Er was niets terug vinden.

Momenteel zijn in en om de aula werkzaamheden gaande.

In de aula moet asbest worden verwijderd. Ook van alle schuren moeten de asbestgolfplaten verwijderd worden. Een specialistisch bedrijf gaat dat doen. Ondertussen zijn uit een paar schuren de tegels weggehaald.

Nieuwsgierig naar waar de oude grafstenen zijn gebleven, ging ik met een schop in het zand steken. In de eerste twee schuren was er alleen zand. In de derde bij de eerste steek in het zand klonk het als iets van steen: een klinker, een stoeptegels of iets groter. Na een paar scheppen werd het duidelijk dat het om een grafsteen ging die omgedraaid lag.

Samen met Hans Sanders hebben wij een deel vrijgemaakt en toen kwamen nog twee grafstenen tevoorschijn. De maten van alle drie en misschien wel meer, zijn 75 x 190 cm. Eén ervan hebben we een stukje kunnen lichten en een deel van de tekst aan de onderkant kunnen zien.

Uit de tekst die we konden lezen, heb ik via www.wiewaswie.nl kunnen achterhalen welke naam op de steen staat en via het Streekarchief Midden-Holland waar deze persoon is begraven geweest.

Het was mevrouw: Agneta Petronella Johanna de Rochemont, geboren te Vlissingen op 8 december 1824 en overleden op 23 november 1899 te Gouda in het Hoffmans gesticht, Oosthaven 52. Ze was gehuwd met Pieter Derk Hendrik Bernardus de Haan.

Ze lag begraven op veld C, rij ccc, graf 14, een eerste klas huurgraf. Nu ligt daar een echtpaar begraven.

Als de schuren weggebroken zijn gaan we de stenen verder optakelen en goed bekijken. Wie weet welke naam we nog tegen komen!

SCHOOLBEZOEK

Bieneke van Wely

De vrijdag voor monumentendag (13 september) is altijd gereserveerd door en voor de Brede School. Zij nodigen scholen uit om onze Oude Begraafplaats te bezoeken.

Ook dit jaar werd hier gretig gebruik van gemaakt. De Casimirschool kwam met drie groepen (6b -7b en 8b) op bezoek. Dan spreek ik wel over ongeveer 90 kinderen. Koos en ik hebben zoveel mogelijk uitgelegd over de begraafplaats en de diverse graven.

In ons welkomst woordje bij de voordeur van de aula onder “Memento Mori “ stippen wij altijd aan dat wij respect moeten hebben voor de levenden en doden. Dus: “Als je soms per ongeluk over een grafsteen moet lopen omdat het niet anders kan dan zeg je zachtjes : “Sorry” U begrijpt dat er heel vaak “Sorry” werd gefluisterd. Een jongen schrok hiervan en zei : “Ik durf niet over graven te lopen dan schrikken zij zo”.

Gedurende de uitleg reageerden de leerlingen verbaasd, geschrokken, enthousiast en stil.

Ze stelden heel veel vragen en lieten ook merken dat zij moesten wennen aan het feit dat zij omringd waren door doden.

“Welnee “was een opmerking “Het zijn gewoon skeletten net als ik films”. Heel verlegen vroeg een meisje “Hoe ziet deze begraafplaats er ‘s nachts uit?” Mijn antwoord was : “Gewoon als nu maar dan is het donker “. Hierop volgde de volgende reactie :”Dan gaan toch alle graven open en dansen de skeletten op de stenen.”

Ze waren erg onder de indruk van het grote aantal kindertjes dat bij ons begraven ligt. Ook de steentjes met de teksten en de uitgebeitelde symbolen op de zerkjes. Zeker als ze ontdekten dat er kinderen begraven net zo oud als

zij zelf. Bij het monumentje voor alle kindertjes reageerden zij geroerd. “Is het echt waar dat er baby’tjes zonder kist in de grond werden gelegd?”

Ook de symbolen op de zerken maakten veel gevoelens los. “Ik wil nooit zo’n geknakte bloem hebben hoor.”

De laatste groep hadden een fijne vraag.

“Mogen wij hier elke dag komen of moet je dan betalen? Want weet U ik heb hier geen familie liggen. En ik wil gewoon nog een keertje komen”

Een ander kind: “Ik ook niet maar dat geeft niets. Dan kom ik voor iedereen die geen bezoek krijg.”

Volkomen onder de indruk liepen en fietsten ze weer naar school

Voordat ze weggingen zeiden ze uit de grond van hun hart “Tot volgende jaar”

“Ja “zeiden Koos en Bienenke “heel graag tot het volgend jaar”

Zo kan het ook

Leerlingen van het Nassau-college in Assen onthullen een grafbord van de oud-rector van de school na een financiële actie binnen het college.

Bron: Terebinth maart 2018

Agenda 2020

4 mei	Dodenherdenking
23 mei	Weekend van de begraafplaatsen
1 juni 14.00 u	Voordracht bij een graf
1 juni 14.30 u	Onthulling bord heggegraven
7 juli	Groenwandeling o.l.v. Jan-Herman van Wermeskerken (I.V.N.)
18 juli	Open avond met beantwoorden van vragen en rondleiding
12 september	Rondleiding scholen
13 september	Open monumentendag

BARMHARTIGHEID

De weken van barmhartigheid zijn gebaseerd in de bijbel op de woorden van Christus volgens het Evangelie volgens Mattheüs. (Mattheüs 25, 35-36 Paus Innocentius III (1198-1216) voegde in het jaar 1207 een zevende werk toe: 'de doden begraven'.

Over dit laatste thema hebben de leden van de PKN-gemeente Gouda, de "Veste zich" bezonnen.

Zij wilden de daad bij het woord voegen. Gevraagd werd om een rondleiding over de Oude Begraafplaats om daarna de handen uit de mouwen te steken.

Koos Massar en William Bik hebben voorgesteld om werkhandschoenen mee te nemen en het overwoekerende

In die tijd zag de begraafplaats wit van de bloemen. Voordat het zaad trekt moeten deze planten verwijderd worden.

Ca 20 leden waren aanwezig en hebben vol enthousiasme gewerkt en hebben ca 5 kubieke meter afval geproduceerd.

Dit is de composthoop op gegaan om later weer als tuingrond te gebruiken.

Na gedane arbeid is het goed rusten

STORM

In het begin van het jaar, tijdens een zware storm is bij de ingang van de begraafplaats een monumentale en kolossale kastanjeboom omgewaaid.

Het was kennelijk zijn tijd.

Helaas viel hij over het toegangshek dat zwaar beschadigd werd.

Aangezien het een rijksmonument is zorgt de gemeente Gouda voor herstel en restauratie.

VERHALEN die verteld moeten worden

Voordracht William Bik tijdens de Week van de Begraafplaatsen

Wat weet je van je grootouders? Vrij weinig, tenzij je bij familie navraag doet en/of archieven bezoekt. William Bik, penningmeester van de Stichting Oude Begraafplaats, gaf in zijn voordracht op 1 juni jl. – in de Week van de Begraafplaatsen – een voorbeeld van wat gedegen speurwerk kan opleveren.

William Bik en zijn gehoor

Hij trakteerde de aanwezigen op de begraafplaats aan de Prins Hendrikstraat op beknopte maar interessante wijze levensschetsen van zijn grootvaders.

Jacobus Johannes Bik (1866-1933) was getrouwd met Batje Jacoba Kerper. (1864-1938) en woonde op Spieringstraat 83. Jacobus runde met zijn vrouw een manufacturenwinkel maar moest met zijn stoffen ook de boer op omdat de winkerverkoop niet altijd voldoende opleverde. Hij was lid van de winkeliersvereniging en beheerde het informatiebureau. In deze functie moest hij onder meer 'de man met de rode pet' regelen

Deze bezocht wanbetalers, vaak gevolgd door joelende kinderen, tot extra schande van de betrokkenen.

“Dit was een confrontatie met de bittere armoede en vormde voor hem de aanleiding zich te gaan inzetten voor zijn behoeftige stadgenoten”, verduidelijkte kleinzoon William. “Bij rijkere stadgenoten verkreeg hij zgn. soeplijsten waarna hij bonnen voor ‘oeconomische soep’ kon uitreiken aan wie het nodig had. Die Rumfordse soep, een aftreksel van runderbeenderen met erwten en gort, soms ook met rijst en spek, was genoemd naar Benjamin Thomson, graaf van Rumford, die op zoek was gegaan naar goedkoop, voedzaam en smakelijk volksvoedsel.”

Tot in de jaren dertig van de twintigste eeuw konden de allerarmsten vier keer per week bij het Lazaruspoortje aan het Nonnenwater een voedzame soep ophalen. Jacobus Bik vond dit echter niet genoeg en werd lokaal-commissaris bij ‘Tot heil des Volks’, die pap en brood aan arme kinderen verstreekte vanuit een distributiecentrum in de Vogelenzang. Hieraan werkten behalve Biks vrouw Batje ook anderen mee, onder wie Hermanus Hamerslag. Bik: “Is het dan een wonder dat Biks zoon Jan (de Goudse dokter sr) met Hamerslag’s dochter Adrie is getrouwd? Mijn ouders!”

Ook over Hermanus Hamerslag (1866-1935) en diens vrouw Aartje Bel (1876-1940) had hij informatie kunnen vinden. Hermanus was jaloeziemaker en medeoprichter van de geheelonthoudersvereniging. Het stel woonde op de Turfmarkt 53 en diende ook hun medemensen, vooral als fanatieke leden van het Leger des Heils. Het muziekkorps van het Leger des Heils ging vanaf het woonhuis aan de Turfmarkt voor de baar, gedragen door zes bestuursleden van “Tot heil des Volk”, hier aan de voorkant van de aula in en aan de kerkhofzijde er weer uit en speelde op verzoek van broeder Hamerslag “Huiswaarts ging een dappere strijder”.

De baar was afgedekt met het witte met rode randen afgezet. De mannelijke soldaten hadden een witte rouwband om de linkerarm, de vrouwelijke een witte sjerp om het lichaam.

“Zijn begrafenis in 1935 heeft enkele kranten gehaald. Er waren duizenden aanwezigen die hem de laatste eer kwamen bewijzen.”

Op verzoek van de overledene werd zijn laatste wilsbeschikking bij het open graf voorgelezen: huiveringwekkend zijn deze woorden:

Memento Morie

Geachte Familie, Broeders en Zusters en Omstanders

DATUM H DEN

MEMENTO MORIE.

Geachte Familie, Broeders en Zuster en Omstanders.

Vanuit deze groeve stygt nogmaals een waarschuwing en woord tot U. Reeds menigmaal werd myn stem op den doodenakker gehoord om U te wyzen op het eenige noodige, Jezus Christus de Zaligmaker en myn laatste boodschap klinkt nu in Uwe ooren " Waer zult gy zyn in de Eeuwigheid?"

Ons aardische leven is uit en door God en keertweer tot Hem, maar hoe zullen wy Hem aanschouwen, als onzen Redder in Christus Jezus of als onzen Rechter in den jongsten dag?

Wee dengene, die den tyd voorby laat gaan en den roepstem Gods verwaarloozen, hun Hel zal reeds op aarde beginnen om straks voor eeuwig verloren te gaan en uit Zyn Mond te hooren " Gaaf weg van My ik heb u nooit gekend"

Maar heil U, als Ge Jezus Christus leert kennen, als Uw eenigen Borg en Zaligmaker, dan zal de Hemel zich voor U ontsluiten en Uw vrede en geluk zal geen einde nemen tot in eeuwigheid.

Jacobus en Batje enerzijds en Hermanus en Aartje anderzijds liggen nu zo'n vijftien meter van elkaar begraven.

Overgenomen uit Die Goude Nieuwsbrief 104 (JPvdZ)

HEGGEGRAVEN

Naambord voor vergeten Gouvenaars

Door Marianka Peters

Gouda - Stolpersteine, die herinneren aan Joodse Gouvenaars, die ten tijde van de Tweede Wereldoorlog zijn gedeporteerd en omgekomen. Ook de lijst met namen op het stadhuis op de Markt herinneren aan de Gouvenaars die slachtoffer werden van het oorlogsgeweld. Er is echter een vergeten groep Gouvenaars, die in een massagraf ligt op de Oude Begraafplaats. Anoniem, en daar komt nu verandering in.

In de Goudse Post van 1 mei werd aandacht besteed aan de zogenaamde 'Heggegraven' en bijbehorende crowdfundingactie om een dergelijk naambord te realiseren. "Naar aanleiding van dit artikel komen steeds meer verhalen los. Een zoon van één van de mensen die onder de heg liggen begraven heeft ons opgezocht," vertelt beheerder Koos Massar. "Hij vertelde dat zijn vader onder de heg ligt. Uitgedragen in een kist vanuit het woonhuis aan de Kon. Wilhelminaweg maar begraven in een laken. Hijzelf was toen 6 jaar en mocht niet me naar de begrafenis."

Onder een grote ligusterhaag op de Oude Begraafplaats aan de Vorstmanstraat liggen in totaal 59 Gouvenaars, waaronder 8 kinderen, begraven in dit massagraf. Al deze Gouvenaars zijn daar tussen 13 maart en 10 juli 1945 begraven. Onder de kinderen zitten ook twee doodgeboren kindertjes. In 1947 en 1948 zijn er nog twee kinderen bijgezet. Of al deze mensen zijn omgekomen door oorlogsgeweld is niet bekend. "Maar we kunnen wel aannemen dat ze zijn overleden als gevolg van de oorlog," stelt Koos. "De hongerwinter heeft ook zijn tol geëist, vooral onder de armen." Volgens Koos gaat het om mensen die geen geld hadden voor een deugdelijke begrafenis. "Door de schaarste van hout in de hongerwinter zijn de personen zonder kist begraven, soms in een laken gewikkeld of in een papieren zak. Van de 59 mensen liggen er 39 zonder kist. Er blijkt zelfs een vrouw van een timmerman in een eiken kledingkast te zijn begraven."

Wie waren het?

Onder deze ligusterhaag liggen begraven :

1o	Franciscus van Balen *	91 jaar	12-04-1853 / 08-03-1945
1b	Johannes Gerardus Heus *	76 jaar	14-11-1868 / 10-03-1945
2o	Johannes Mol	37 jaar	03-07-1907 / 11-03-1945
2b	Berend de Jong	77 jaar	03-01-1868 / 12-03-1945
3o	Bernardus Vrolijk	54 jaar	20-02-1890 / 12-03-1945
3b	Hendrik Groeneveld	72 jaar	03-05-1872 / 12-03-1945
4o	Frans de Bruijn	57 jaar	27-03-1887 / 13-03-1945
4b	Pieter van Meijeren	58 jaar	06-08-1886 / 14-03-1945
5o	Johannes Bakker	80 jaar	29-04-1864 / 14-03-1945
5b	Bernardus Janus Buurman	49 jaar	22-10-1895 / 21-03-1945
6o	Petronella van der Pol *	36 jaar	20-10-1908 / 18-03-1945
6b	Jan Cattel *	81 jaar	05-07-1863 / 19-03-1945
7o	Josephina Maria Schinkel-Ketelvijlder	82 jaar	24-02-1864 / 20-03-1945
7b	Johannes van Eijl *	69 jaar	03-11-1875 / 23-03-1945
8o	Johanna Snoek-de Jong *	48 jaar	03-12-1896 / 22-03-1945
8b	Gerarda Johanna Melkert-Kruisheer *	72 jaar	04-04-1872 / 25-03-1945
9o	Frederik Flisijn *	54 jaar	22-02-1891 / 24-03-1945
9b	Willem Heij *	84 jaar	23-08-1860 / 26-03-1945
10o	Albertus van 't Hoeft *	54 jaar	26-10-1890 / 30-03-1945
10b	Dirk Sander Fortuin *	45 jaar	02-01-1900 / 30-03-1945
11o	Maria Tempelman-Rook *	57 jaar	20-09-1887 / 03-04-1945
11b	Huibertje van Kempen-van Hoogdalem *	83 jaar	01-05-1861 / 05-04-1945
12o	Pietertje Tol-Voskamp	84 jaar	15-11-1860 / 06-04-1945
12b	Arie Tol *	33 jaar	18-08-1911 / 06-04-1945
13o	Adrianus Slobbe *	75 jaar	05-11-1869 / 07-04-1945
13b	Johannes de Jong *	65 jaar	05-01-1880 / 09-04-1945
14o	Jannetje de Jager-Bijnagten *	60 jaar	26-02-1885 / 08-04-1945
14b	Johanna van Es-Vuijk *	65 jaar	11-10-1979 / 11-04-1945
15o	Klaasje Vermeulen-Ossevoort *	79 jaar	16-08-1865 / 11-04-1945
15b	Andries Frankhuizen *	58 jaar	10-02-1887 / 12-04-1945

Xxx * begraven zonder kist

16a	Hugo Mattheu de Moree *	60 jaar	13-03-1885 / 14-04-1945
16b	Herbert Wiers *	63 jaar	13-01-1881 / 17-04-1945
17o	Anna Maria van Zanten *	65 jaar	22-11-1879 / 18-04-1945
17b	Adrianus Schoonderwoerd *	78 jaar	09-02-1867 / 20-04-1945
18o	Wilhelmina Jacoba Moerman *	76 jaar	26-09-1868 / 23-04-1945
18b	Teunis Huisman *	26 jaar	14-01-1919 / 24-04-1945
19o	Leendert Hoogenboom *	43 jaar	06-01-1902 / 25-04-1945
19b	Pieter Hoedemans	79 jaar	25-09-1865 / 26-04-1945
20o	Johan Antoni Duhr	85 jaar	01-02-1860 / 29-04-1945
20b	Hendrik Kooiman *	70 jaar	06-02-1875 / 04-05-1945
21o	Johannes van der Heij	78 jaar	20-12-1866 / 07-05-1945
21b	Hendrik Engelbregt *	57 jaar	05-02-1888 / 07-05-1945
22o	Nicolaas Stolk *	84 jaar	11-03-1861 / 11-05-1945
22b	Anna van Tilburg-Kombee *	75 jaar	14-06-1869 / 20-05-1945
23o	Jacobus Kleij *	79 jaar	19-04-1866 / 01-06-1945
23b	Simon van Tilburg *	68 jaar	12-08-1876 / 01-06-1945
24o	Hendrik Willem van Schooneveld *	77 jaar	21-03-1868 / 09-06-1945
24b	Gerardus Dortland *	70 jaar	16-03-1875 / 13-06-1945
25o	Johannes Bojawal *	61 jaar	17-03-1884 / 19-06-1945
25b	Hendrika den Hartog- van der Zande *	41 jaar	28-04-1904 / 24-06-1945
26o	Peter Martinus Bierman *	39 jaar	23-01-1906 / 07-07-1945
26b	Hermina Pieterdina Molema	9 jaar	16-11-1937 / 27-03-1947
27o	Jan Verwaal	10 jaar	08-01-1937 / 30-05-1947
28o	Robert Alex Frans den Adel	2 jaar	22-06-1945 / 18-08-1947
28b	Cornelis Krijgsman	2 jaar	/ 21-08-1947
29o	Alexander Hendricus Dijkman	1 jaar	/ 26-02-1948
29b	Doodgeboren zoon van S. Rapis en A. Marther	----	29-02-1948
29b	Anton de Groot	1 dag	16-03-1948 / 17-03-1948
30	Doodgeboren zoon van A. Oudshoorn en M. de Kooter	----	01-04-1948

5b, 14o en 28o hebben een grafmonument

De heg die geplant is, moest volgens Massar voorkomen dat door de werking van de grond de botten naar de oppervlakte zouden komen. Regelmatig komen mensen informeren naar familieleden die op de Oude Begraafplaats hun laatste rustplaats hebben gekregen. "Van alle mensen die hier liggen begraven, hebben er slechts drie een steen. In de begraafregisters staan ze allemaal genoteerd op 4.3.aa... = vierde onderafdeling, derde klas, rij AA en dan het grafnummer. Helaas ontbreekt een lijst met namen bij het graf."

Het bestuur van de Oude Begraafplaats wil de 59 Gouvenaars onder de heg uit de anonimiteit halen en is een inzamelingsactie gestart voor een bord, waarop alle namen, geboorte- en overlijdensdata staan. De kosten van dit grafmonument worden geschat tussen de 3.000 en 5.000 euro, afhankelijk van de grootte en uitvoering. "Het gaat om totaal 59 namen, die natuurlijk wel goed leesbaar moeten zijn." De eerste 1500 euro is al binnen.

Wilt u een bijdrage leveren. Kijk dan voor meer informatie op de website:

www.oudebegraafplaatsgouda.nl

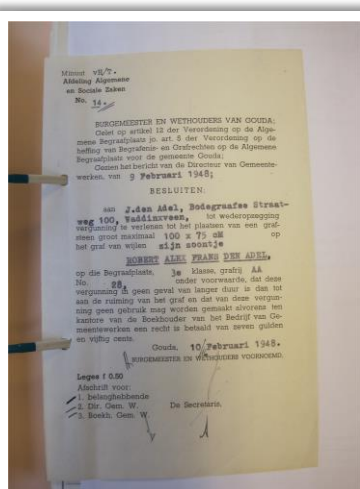
Waar liggen deze mensen.

De gegevens die we hebben zijn: 30 graven, drie grafmonumenten, genoemd A (5b) B (14o) en C (28o) en een heg. De graven 1 – 26 zijn in een (korte) periode van maart tot begin juli 1945 gedolven.

Vrijwel zeker niet stuk voor stuk, maar in groepen zijn de overledenen begraven. Later is een heg geplant en zijn de drie grafmonumenten geplaatst.

Hierbij een vergunning van de gemeente Gouda gedateerd 10 februari 1948 voor grafmonument C

Vraag... was de positie van het graf nr. 28 bekend? Of is de steen zo maar geplaatst? Laten we er van uitgaan er dat monument A min of meer op de juiste plaats staat. Deze staat in het gelid met eerder geplaatste grafstenen van de andere rijen.

Aantal graven

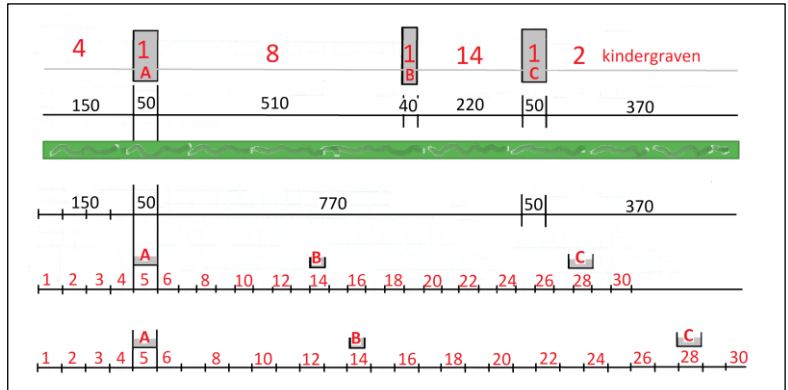
Maatvoering

Heg

1. Afstand bepalen

2. 40 cm

3. 50 cm

De afstand tussen grafsteen B en C is 220 cm. Hier zouden dan 14 graven tussen liggen. Dat kan niet. Conclusie B en C staan niet op de juiste plaats.

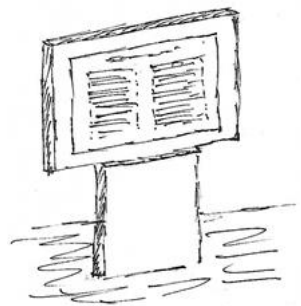
1. Stel dat C op de goede plaats staat, dan is de afstand tussen grafsteen A en C: 770 cm. Hier tussen liggen 23 graven. Voor elk graf is dan 33,5 cm ter beschikking. Dat lijkt ons ook niet juist.
2. Neem een afstand van 40 cm per graf. Het lijkt erg smal maar niet onmogelijk. Dan ligt het laatste graf ca 2 m voor het einde van de heg. Waarom is de heg dan zo lang? Deze veronderstelling lijkt ook niet juist.
3. Neem een afstand van 50 cm per graf. Het laatste graf nr. 30 ligt dan precies bij het einde van de heg.

Conclusie:

Deze laatste veronderstelling lijkt dichterbij de waarheid te liggen, maar het blijft een veronderstelling.

De grafstenen B en C staan niet op de juiste plaats, maar we gaan ze niet verplaatsen.

Wel hebben we voor de heg, op grond van deze maatvoering, steentjes met grafnummers geplaatst, zodat nabestaanden een nauwkeuriger plaats vinden waar hun voorouder begraven ligt.

Vrijmetselaars op de begraafplaats

Vrijmetselaarsloge 'De Waare Broedertrouw' en de Oude Begraafplaats: een bijzondere relatie

Op zaterdag 14 september, Open Monumentendag, stond er bij 35 graven op de Oude Begraafplaats een vaas met één witte roos. Bij één graf waren dat er drie. Hoe kwam dat en wat had dat te betekenen?

Het verhaal begint bij Koos Massar, die er geruime tijd geleden achter kwam dat vrijmetselaars hun laatste rustplaats hadden gevonden op deze begraafplaats. Hoe hij daarop stuitte, weet ik niet (meer). Het onderwerp intrigeerde Koos en hij ging op jacht naar meer informatie. Door gedurende lange tijd verschillende bronnen te raadplegen, o.a. het archief van de Goudsche Courant, kreeg hij het vermoeden en soms de zekerheid dat er best veel vrijmetselaars zijn begraven op 'zijn begraafplaats'. Meer zekerheid kreeg hij door de namen die hij had gevonden te toetsen aan de ledenlijst van de Goudse loge 'De Waare Broedertrouw' (DWB). Die loge bestaat al sinds 1802 (is nu de oudste vereniging van Gouda!) en heeft een behoorlijk volledig overzicht van de leden in de afgelopen 217 jaar. Koos kwam regelmatig in het logegebouw om nieuwe namen te verifiëren. Uiteindelijk staat van 43 mannen (DWB laat geen vrouwen toe) vast dat zij lid waren van DWB. Zes daarvan hebben geen steen (meer).

Onder hen zijn bekende namen, zoals Jacob Meinard Noothoven van Goor, de uitgever en Van Vreumingen, tabaksfabrikanten en -verkopers, waarvan er 3 vrijmetselaar waren. Van Iterson, Bokhoven en Goedewaagen zijn ook namen die vele echte, oudere Gouwenaren bekend zullen voorkomen. Opvallend is de grafsteen van Adolf Hendrik Teepe! Daarop staat dat hij Voorzittend Meester was van DWB, Het bekende vignet van passer en winkelhaak bekroont zijn steen.

Toen ik in de loge vertelde over de het succes van de naspeuringen van Koos Massar, kwam één van de logeleden met het goede idee om met die kennis wat te gaan doen, bijvoorbeeld het schoonmaken van die graven. Vervolgens ontstond het idee om er witte rozen bij te plaatsen. De witte roos is voor de vrijmetselaar het symbool van het zuivere en geordende Licht van de Opperbouwmeester des Heelals. Deze Opperbouwmeester is voor de vrijmetselaar niet per definitie een god, maar het symbool voor 'het hogere' dat de ordening in het universum heeft aangebracht. Ieder mag dat begrip zelf invullen. Het kan dus voor sommigen inderdaad God, Allah, Jahwe of een andere godheid zijn, maar voor anderen kan het ook 'iets' zijn. Tijdens het zomerritueel tooien vrijmetselaars zich met de witte roos. En bij de rituele herdenking van een overleden broeder (zo noemen vrijmetselaars elkaar) worden drie witte rozen neergelegd. Dat gebeurt ook bij de begrafenis- of crematieplechtigheid. Daarbij wordt bij het plaatsen van die rozen respectievelijk gezegd: 'getrouw aan zichzelf', 'zijn medemens tot steun' en 'gericht op de Meester'.

De zaterdag vóór het Open Monumentenweekend is een viertal broeders aan de slag gegaan met emmers water en borstels om de 36 stenen zo goed als mogelijk was schoon te maken. Ook onliggend onkruid werd verwijderd. Koos bezwoer ons het korstmos op de stenen niet weg te halen, want dan zouden de stenen onherstelbaar beschadigd kunnen worden. Dat deden we dus niet. Het karwei was best wel snel geklaard en daarna hebben we gezellig genoten van de koffie met koek, waarvoor Koos (of zijn vrouw?) had gezorgd. Het was mooi weer en we zaten prima voor het huisje.

De zaterdag van het Open Monumentenweekend had Koos bij alle broedergraven al vazen klaargezet, zodat het plaatsen van de witte rozen een eenvoudige zaak was. Br. Teepe kreeg, als voorzitter meester van de loge, drie rozen. Heel wat bezoekers vroegen wat die rozen te betekenen hadden en toen zij hoorden hoe dat zat, vond vrijwel iedereen het een mooi gebaar.

In die ochtend hield de huidige voorzittend meester van de loge, Broeder Jac. Piepenbrock, voor een flinke groep bezoekers een korte inleiding over de vrijmetselarij.

Hij legde tevens uit hoe de relatie tussen de Begraafplaats en de loge was ontstaan.

Jac Piepenbroek voor het graf van Adolf Teepe

De loge is Koos Massar en ieder die hem heeft geholpen, heel dankbaar voor het ontsluiten van 'het geheim van de begraafplaats' voor wat betreft de vrijmetselaren en ook voor alles wat hij vervolgens met en voor ons heeft gedaan.

Kees de Ruijter

Van de Penningmeester

Aan het eind van het jaar, bij de tweede nieuwsbrief is het weer de taak van de penningmeester om op de penningen te letten. Bijgaande vindt u weer de acceptgirokaart voor uw donatie voor het komende jaar.

Er zijn nog een aantal onder u die de donatie van dit jaar nog niet overgemaakt hebben. Voor hen heb ik een apart briefje toegevoegd ter herinnering.

Zoals u gelezen hebt is er dit jaar veel gebeurd. Maar zonder uw bijdrage kunnen wij dit niet doen.

Colofon

Adres: Prins Hendrikstraat 3, 2802 JA Gouda

Website: www.oudebegraafplaatsgouda.nl

Voor reacties op deze nieuwsbrief, maar ook voor verdere vragen, suggesties etc. kunt u contact opnemen met ons

Secretariaat: E-mail: info@oudebegraafplaatsgouda.nl

Donaties van minimaal 15,- op:

Rekeningnummer NL78 INGB 0008 0339 02

t.n.v. Stichting Oude Begraafplaats te Gouda

Extra donatie voor het "hegebord" ook op dit rekeningnummer met vermelding: Heggebord

Voor nadere informatie kunt u zich richten tot:

Koos Massar

Binnenkade 31

2806 AZ Gouda

Tel. 0182 515 034

Excursies: William Bik 0182 603161

Eindredactie en opmaak van deze nieuwsbrief:

Marianka Peters en William Bik

